

Υπόθεση C-237/19

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

19 Μαρτίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο, Ουγγαρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

6 Φεβρουαρίου 2019

Αναιρεσείουσα:

Gömböc Kutató, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.

Αναιρεσίβλητο:

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (Εθνικό Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας, Ουγγαρία)

Απόφαση

του Κύρια (Ανώτατου Δικαστηρίου, Ουγγαρία)

δικάζοντας κατ' αναίρεση

[παραλειπόμενα]

Αιτούσα την καταχώριση σήματος:

Gömböc Kutató, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft. ([παραλειπόμενα] Βουδαπέστη
[παραλειπόμενα])

[παραλειπόμενα]

Αντικείμενο της διαφοράς:

Τροποποίηση της αποφάσεως του Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (Εθνικού Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας, Ουγγαρία, στο εξής: Γραφείο), με την οποία απορρίπτεται η αίτηση καταχώρισεως εμπορικού σήματος.

Αναιρεσειούσα:

Η αιτούσα την καταχώριση σήματος

[*παραλειπόμενα*]

Διατακτικό

Το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο, Ουγγαρία) υποβάλλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1) Έχει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', [σημείο ii], της οδηγίας 2008/95/ΕΟΚ, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, την έννοια ότι, στην περίπτωση των σημείων που αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα ενός προϊόντος,

α) το ζήτημα εάν το σχήμα είναι απαραίτητο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος μπορεί να εξεταστεί αποκλειστικά με βάση τη γραφική παράσταση που περιλαμβάνεται στην αίτηση καταχώρισεως, ή

β) μπορεί επίσης να ληφθεί η υπόψη η αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού;

Μπορεί, επομένως, να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι το ενδιαφερόμενο κοινό γνωρίζει ότι το σχήμα του οποίου ζητείται η προστασία είναι απαραίτητο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος;

2) Έχει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', [σημείο iii], της οδηγίας 2008/95/ΕΟΚ, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, την έννοια ότι ο λόγος απαραδέκτου εφαρμόζεται στα σημεία που αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα ενός προϊόντος στην περίπτωση που μπορεί να διαπιστωθεί ότι το σχήμα τους προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν με βάση την αντίληψη ή τη γνώση του αγοραστή όσον αφορά το προϊόν που απεικονίζεται στη γραφική παράσταση;

3) Έχει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', [σημείο iii], της οδηγίας 2008/95/ΕΟΚ, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, την έννοια ότι ο λόγος απαραδέκτου εφαρμόζεται στα σημεία που αποτελούνται αποκλειστικά από ένα σχήμα,

α) το οποίο, δεδομένου του εξατομικευμένου του χαρακτήρα, ήδη χαίρει της προστασίας που καλύπτει τα σχέδια και τα υποδείγματα, ή

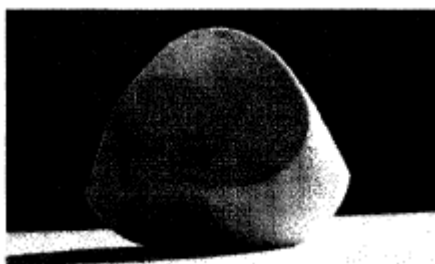
β) του οποίου η αισθητική εμφάνιση προσδίδει αφ' εαυτής οποιουδήποτε είδους αξία στο προϊόν;

[*παραλειπόμενα*] [διαδικαστικά στοιχεία του εθνικού δικαίου]

Επί της ουσίας

Αντικείμενο της διαφοράς και κρίσιμα πραγματικά περιστατικά

- [1] Στις 5 Φεβρουαρίου 2015, η αιτούσα αιτήθηκε την καταχώριση ενός τρισδιάστατου σχήματος για τα ακόλουθα προϊόντα: «διακοσμητικά είδη», τα οποία περιλαμβάνονται στην κλάση 14, «διακοσμητικά είδη από γυαλί και κεραμευτική ύλη», στην κλάση 21, και «αθύρματα» που περιλαμβάνονται στην κλάση 28.

- [2] Στην απόφασή του, το Γραφείο απέρριψε την αίτηση καταχώρισεως του σήματος με βάση το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', δεύτερη και τρίτη περίπτωση, του a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. Törvény (νόμου XI de 1997, σχετικά με την προστασία των εμπορικών σημάτων και των γεωγραφικών ενδείξεων, στο εξής: νόμου περί εμπορικών σημάτων). Σύμφωνα με το σκεπτικό της εν λόγω αποφάσεως, το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση αναπαριστά ένα ομοιογενές σώμα που αποτελείται από δύο αμοιβαία κατακόρυφα επίπεδα συμμετρίας, επτά επίπεδες πλευρές και ακμές που οριοθετούν τις εν λόγω πλευρές. Αυτό το σχηματικό σχέδιο αναπαριστά το προϊόν της αιτούσας με την ονομασία «Gömböc», ένα καμπύλο και μονο-μονοστατικό σώμα που παρασκευάζεται από ομοιογενές υλικό και διαθέτει ένα σταθερό σημείο ισορροπίας και ένα ασταθές, ήτοι, συνολικά δύο σημεία ισορροπίας, και χάρη στο σχηματικό του σχέδιο επιστρέφει πάντα στη θέση ισορροπίας του. Τα χαρακτηριστικά και η λειτουργία του εν λόγω σχηματικού σχεδίου περιήλθαν στη γνώση του μέσου καταναλωτή μέσω του δικτυακού τόπου του προϊόντος και της ευρείας διάδοσής του από τον Τύπο. Ως εκ τούτου, η εν λόγω γνώση μπορούσε να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση της δυνατότητας καταχώρισεως του σήματος. Το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση αναπαριστά ένα τρισδιάστατο σώμα, το οποίο, λόγω του εξωτερικού του σχεδίου και του χρησιμοποιούμενου ομοιογενούς υλικού, επιστρέφει πάντα στη θέση ισορροπίας του, ενώ το συνολικό σχηματικό σχέδιο του σώματος που συνιστά το σήμα χρησιμεύει για την επίτευξη του τεχνικού σκοπού, ήτοι στο να επανέρχεται πάντα στην όρθια κατάστασή του.
- [3] Κατά την εξέταση του λόγου απαραδέκτου που ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του νόμου περί εμπορικών σημάτων, * το Γραφείο δήλωσε ότι το συνολικό σχηματικό σχέδιο του

* ΣτΜ.: Η διατύπωση του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του νόμου περί εμπορικών σημάτων αντιστοιχεί πλήρως στη διατύπωση του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο

τρισδιάστατου σώματος επιτρέπει τη λειτουργία του ως αθύρματος, ο σκοπός του οποίου είναι να επιστρέφει πάντα στην σταθερή θέση ισορροπίας του. Το σχέδιο του συνόλου των στοιχείων του σήματος εξαρτάται μόνον από την επίτευξη του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος, ήτοι, τα εν λόγω στοιχεία πληρούν μια τεχνική λειτουργία. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τα αθύρματα της κλάσεως 28, ο ενημερωμένος και ευλόγως προσεκτικός καταναλωτής δεν αντιλαμβάνεται το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση ως αναφορά στην εμπορική προέλευση του προϊόντος, αλλά ως το σχήμα που απαιτείται για την επίτευξη του τεχνικού αποτελέσματος που επιδιώκεται με το σώμα «Gömböc». Η καταχώριση του τρισδιάστατου σήματος θα περιόριζε τις δυνατότητες επιλογής των ανταγωνιστών κατά την εφαρμογή της τεχνικής λύσεως, το οποίο επαρκεί για την εφαρμογή του εξεταζόμενου λόγου अपαράδεκτου. Η ούτως παρεχόμενη προστασία στο σήμα θα δημιουργούσε επίσης ένα αδικαιολόγητα ευρύ μονοπώλιο, δεδομένου ότι θα εμπόδιζε την εμπορία σωμάτων με παρόμοιο σχήμα τα οποία δύνανται να προκαλέσουν κίνδυνο συγχύσεως.

- [4] Όσον αφορά τα διακοσμητικά είδη των τάξεων 14 και 21, το κώλυμα καταχωρίσεως έγκειται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', τρίτη περίπτωση, του νόμου περί εμπορικών σημάτων, σύμφωνα με το οποίο δεν καταχωρίζονται τα σημεία που αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα που προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν. Το τρισδιάστατο σχήμα του σημείου συνιστά ένα ελκυστικό και εντυπωσιακό σχέδιο, το οποίο συνιστά τον βασικό λόγο εμπορίας των εν λόγω προϊόντων. Οι καταναλωτές αγοράζουν τα διακοσμητικά είδη κυρίως λόγω του ιδιαίτερου σχεδίου του σχήματός τους. Καταρχήν, δεν μπορεί να αποκλειστεί η καταχώριση διακοσμητικών ειδών με τρισδιάστατο σχέδιο ως εμπορικών σημάτων, παρά το γεγονός ότι, όταν το εντυπωσιακό σχέδιό τους καθορίζει τη σχηματική τους εμφάνιση, υφίστανται λόγοι για να θεωρηθεί ότι η αξία του προϊόντος έγκειται στο εν λόγω σχέδιο του σχήματός του.
- [5] Με την αίτηση τροποποίησης, η αιτούσα ζήτησε στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα όσον αφορά την ερμηνεία των εφαρμοσθέντων λόγων απαράδεκτου. Όσον αφορά την ουσία, ζήτησε την ακύρωση της αποφάσεως και να διαταχθεί το Γραφείο να συνεχίσει με τη διαδικασία. Σύμφωνα με την αιτούσα, το Γραφείο υπέπεσε σε σφάλμα κατά την εξέταση των όρων καταχωρίσεως του προϊόντος «Gömböc» λαμβάνοντας υπόψη του ιδιότητες που δεν είναι ορατές στην αναπαράσταση του τρισδιάστατου σημείου. Στο πλαίσιο της εξετάσεως των λόγων απαράδεκτου μπορεί να εξεταστεί εάν πράγματι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του σχήματος του

ε', σημείο ii), της οδηγίας 2008/95, η ερμηνεία του οποίου ζητείται με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις ορίζεται ότι δεν καταχωρίζονται τα σημεία τα οποία αποτελούνται αποκλειστικά «από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος» Εντούτοις, η ισπανική απόδοση του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε' σημείο ii), της οδηγίας 2008/95 χρησιμοποιεί (όπως και οι εκδόσεις στη γαλλική, αγγλική, γερμανική, πορτογαλική και ιταλική γλώσσα), τη διατύπωση «από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος»).

οποίου ζητείται η καταχώριση και της λειτουργίας του, χωρίς εντούτοις να εξετάζεται το ζήτημα της αντιλήψεως και των υποθέσεων που σχηματίζουν οι καταναλωτές ως προς το ζήτημα αυτό.

- [6] Κατά το μέτρο που έκρινε ότι η αίτηση τροποποίησης της απόφασης έθετε ένα σημαντικό νομικό ζήτημα αρχής, το Γραφείο, με βάση το άρθρο 77, παράγραφος 1, του νόμου περί εμπορικών σημάτων, υπέβαλε υπόμνημα με το οποίο έκρινε δικαιολογημένο το αίτημα της αιτούσας περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος.
- [7] Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εξέδωσε απόφαση με την οποία απέρριψε την αίτηση τροποποίησης.
- [8] Όσον αφορά τα αθύρματα, τα οποία συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο της κλάσεως 28, κατά την εξέταση του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του νόμου περί εμπορικών σημάτων, διαπίστωσε ότι η αναπαράσταση αποτελείται από μία μόνον όψη και δεν απεικόνιζε το σύνολό του σχήματος του σώματος. Σύμφωνα με την έντυπη εικόνα που επισυνάπτεται στην αίτηση καταχώρισης, το σημείο συνιστά μια άνευ χρωμάτων και με ποιότητα φωτογραφίας αναπαράσταση ενός τρισδιάστατου σώματος μόνον ως προς τη μία όψη του. Το περίγραμμα του τρισδιάστατου σχήματος θυμίζει μίτρα και η επιφάνειά του αποτελείται από τρεις (ή ίσως τέσσερις) πλευρές, οι οποίες οριοθετούνται από ακμές και καμπύλες, χωρίς την παρουσία τυχόν σχεδίου ή σήμανσης. Το σημείο αναπαριστά το σχήμα του προϊόντος «Gömböc» από μία μόνον οπτική γωνία. Εντούτοις, το Γραφείο προσδιόρισε εσφαλμένα ως αντικείμενο της αιτήσεως το σχήμα του γνωστού προϊόντος. Το σώμα που εμφανίζεται στην έντυπη εικόνα δικαιολογεί ένα ευρύτερο πεδίο προστασίας εντός του οποίου συμπεριλαμβάνεται, ως ιδιαίτερη περίπτωση, και το χαρακτηριζόμενο ως «Gömböc» προϊόν. Εντούτοις, το σημείο δεν χαρακτηρίζεται από την υλική του δομή ή από την ομοιογένειά του, δεδομένου ότι τα εν λόγω χαρακτηριστικά δεν μπορούν να αποδοθούν γραφικά.
- [9] Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο διέλαβε τα εξής ως προς τα ερωτήματα που είχε υποβάλει η αιτούσα στο αίτημά της περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος:
- [10] Όσον αφορά τα αθύρματα, κατά την εξέταση του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος, δεν απαιτείται να εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται τη σχέση μεταξύ του σχήματος του προϊόντος και του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος, παρά μόνον το ζήτημα εάν η εν λόγω σχέση υφίσταται αντικειμενικά. Εν προκειμένω, το τεχνικό αποτέλεσμα που επιδιώκεται μέσω του σχήματος του προϊόντος είναι η επιστροφή του στη μοναδική σταθερή θέση (όρθια). Συναφώς, το αποτέλεσμα της εξέτασης της σχέσεως μεταξύ του τεχνικού αποτελέσματος και του σχήματος δεν πρέπει να επικεντρώνεται στην αξιολογική κρίση του κοινού, αλλά στο τεχνικό γεγονός. Ο λόγος απαραδέκτου της καταχώρισης μπορεί να εφαρμοστεί ομοίως οσάκις το επιθυμητό τεχνικό αποτέλεσμα μπορεί εξίσου να επιτευχθεί με τη χρήση διαφορετικού σχήματος. Το χαρακτηριστικό που αφορά την υλική δομή του δεν

αποτελεί τμήμα του σημείου του οποίου ζητείται η καταχώριση, δεδομένου ότι δεν αναπαρίσταται γραφικά. Αφετέρου, δεν αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή του επίμαχου λόγου απαραδέκτου το ζήτημα εάν το σχήμα που θεωρείται αναγκαίο οφείλει επίσης να είναι επαρκές για την επίτευξη του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος. Το επιδιωκόμενο τεχνικό αποτέλεσμα διασφαλίζεται τόσο από το υλικό όσο και από το σχήμα του. Το υλικό οποιουδήποτε προϊόντος μπορεί, εάν το σχήμα του διατηρηθεί αμετάβλητο, να τροποποιηθεί κατά τέτοιον τρόπο ώστε πλέον να μην παράγεται το επιδιωκόμενο τεχνικό αποτέλεσμα. Για τον λόγο αυτό, γενικά γίνεται δεκτό ότι το σχήμα του προϊόντος συνιστά αναγκαίο, καίτοι μη επαρκή, όρο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος, για την οποία καθίσταται ομοίως υποχρεωτική η επιλογή του κατάλληλου υλικού. Ως εκ τούτου, εάν για την εφαρμογή του επίμαχου λόγου απαραδέκτου, επιτρέπεται η συνεκτίμηση των χαρακτηριστικών όσον αφορά την υλική δομή του προϊόντος, τότε ο λόγος απαραδέκτου θα καθίστατο άνευ περιεχομένου.

- [11] Όσον αφορά τα διακοσμητικά είδη, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν συμμερίζεται την άποψη του Γραφείου σύμφωνα με την οποία τα αισθητικά χαρακτηριστικά προσδίδουν ουσιαστική αξία στο σχήμα του επίμαχου σημείου. Σύμφωνα με το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αφενός, η αξία του «Gömböc» βασίζεται στο γεγονός ότι το πρώτο είναι μια σειρά απτών σωμάτων παραγώγων της σφαίρας που ταυτόχρονα είναι καμπύλα, ομοιογενή και μονο-μονοστατικά, αφετέρου, η αξία του προϊόντος προκύπτει από το γεγονός ότι αποτελεί την εμπειρική λύση σε επιστημονικά ζητήματα που έχουν προκύψει στο πεδίο των μαθηματικών. Το χαρακτηριστικό και μοναδικό σχήμα του «Gömböc» ενσωματώνει τα εν λόγω χαρακτηριστικά, ανεξαρτήτως της αισθητικής εκτιμήσεως του σχήματος. Το κοινό δεν αναζητά στο προϊόν ένα όμορφο αντικείμενο σχεδιαστή, αλλά μια απτή έκφραση της μαθηματικής επιστήμης, το οποίο και αποτελεί τον λόγο για τον οποίο και επιθυμούν να το αποκτήσουν ως διακοσμητικό είδος.
- [12] Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, το οποίο επελήφθη της υποθέσεως κατόπιν της ασκήσεως εφέσεως από την αιτούσα, επικύρωσε την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.
- [13] Σύμφωνα με το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, δεν υφίστατο λόγος για την εξέταση της δυνατότητας καταχωρίσεως του αιτούμενου σήματος για τα προϊόντα που αφορούσε η αίτηση βάσει περαιτέρω λόγων απαραδέκτου. Από την έντυπη εικόνα που επισυνάπτεται στην αίτηση καταχωρίσεως προκύπτει ότι η αιτούμενη προστασία αφορά ένα τρισδιάστατο σημείο. Στην απεικόνιση προβάλλεται ένα σώμα από μία μοναδική προοπτική. Από την προοπτική αυτή μπορεί να διακριθεί ένα αντικείμενο με τρεις (ή ίσως τέσσερις) επίπεδες πλευρές οι οποίες οριοθετούνται από ακμές και καμπύλες. Ο τρόπος αναπαράστασης δεν προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τη διαμόρφωση των τμημάτων του σώματος που δεν είναι ορατά στην απεικόνιση, ενώ δεν μπορεί να διαπιστωθεί σαφώς εάν το τρισδιάστατο σχήμα είναι συμμετρικό ή ασύμμετρο. Στην περίπτωση αυτή, δεν είναι δυνατό να συσχετισθεί το προϊόν της αιτούσας που είναι γνωστό με το

όνομα «Gömböc» και του σημείου, ενώ δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη η ιδιότητα που αφορά το γεγονός ότι επανέρχεται στην όρθια κατάστασή του. Σε κάθε περίπτωση, μόνον ένα σώμα ομοιογενούς υλικής δομής που αναπτύχθηκε κατόπιν υπολογισμών και μαθηματικών πειραμάτων έχει την ικανότητα να επιστρέφει στην θέση ισορροπίας του· εντούτοις, η υλική δομή του δεν αναπαρίσταται γραφικά στην έντυπη εικόνα.

- [14] Ούτε από τον τρόπο με τον οποίο αναπαρίσταται το επίμαχο σημείο ούτε από τον κατάλογο προϊόντων προκύπτει ότι μπορεί να προσδοθεί στο σώμα κάποια λειτουργική ιδιότητα. Η αιτούσα δεν περιόρισε τον εν λόγω κατάλογο όσον αφορά τα άθυρμα που περιλαμβάνονται στην κλάση 28, και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να διαπιστωθεί ποια λειτουργία πρέπει να πληροί το σχήμα του. Εν προκειμένω, ούτε η έντυπη εικόνα ούτε ο κατάλογος των προϊόντων παρέχουν ενδείξεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί το άθυρμα για το σχήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση ή τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως άθυρμα. Ωστόσο, τα διακοσμητικά είδη που συμπεριλαμβάνονται στις κλάσεις 14 και 21, εξ ορισμού, δεν επιδιώκουν κανένα τεχνικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι τα προϊόντα αυτά χρησιμεύουν αποκλειστικά για τον καλλωπισμό του χώρου, στον οποίο και περιορίζεται η λειτουργικότητά τους.
- [15] Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο εκτιμά ότι, όσον αφορά τον λόγο απαραδέκτου δυνάμει του οποίου δεν καταχωρίζονται τα σημεία που αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα που προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν, οι προϋποθέσεις καταχώρισεως πρέπει να εξετάζονται με ομοιόμορφο τρόπο για το σύνολο του καταλόγου προϊόντων. Δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να προσδοθεί κάποιο κρυφό τεχνικό χαρακτηριστικό στο τρισδιάστατο σώμα που αναπαρίσταται στην έντυπη εικόνα και ότι το προϊόν «Gömböc» δεν μπορεί να ταυτιστεί με το εν λόγω σώμα, δεν μπορεί να εκτιμηθεί η σπουδαιότητά του για την ιστορία της επιστήμης. Το ιδιαίτερο σχέδιο του σχήματος του τρισδιάστατου σώματος, ασυνήθιστα αμπεγάδιαστο και ευκολομνημόνευτο, προσδίδει αξία στο προϊόν. Ως εκ τούτου, μπορεί να κριθεί ότι το σχήμα προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν και, για τον λόγο αυτό, δεν θα πρέπει να γίνει δεκτή η καταχώριση του εν λόγω τρισδιάστατου σημείου. Δυνάμει του ατομικού χαρακτήρα του, η αποκλειστικότητα που παρέχεται από την προστασία των σχεδίων και υποδειγμάτων που αποκτάται για την εξωτερική εμφάνιση δεν μπορεί να εμπίπτει σε άλλη μορφή προστασίας. Ο σκοπός γενικού συμφέροντος που επιδιώκεται με την εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου επιτυγχάνεται εάν εξαιρεθούν από την καταχώριση σημμάτων τα σημεία διαθέσιμα χαρακτηριστικά που συνήθως καλύπτονται από άλλη μορφή προστασίας.
- [16] Η αιτούσα άσκησε το έκτακτο ένδικο μέσο της αναιρέσεως κατά της τελεσίδικης αποφάσεως με την οποία ζητούσε την κίνηση διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής ενώπιον του Δικαστηρίου. Σύμφωνα με τα όσα ισχυρίζεται η αιτούσα στην αίτηση αναιρέσεως, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο παραβίασε έναν ουσιώδη όρο της διαδικασίας κατά το μέτρο που εξέτασε την προϋπόθεση

απαραδέκτου που θεσπίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', τρίτη περίπτωση, του νόμου περί εμπορικών σημάτων όσον αφορά τα αθύρματα. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε ενώπιον του Γραφείου δεν είχε ως αντικείμενο την εξέταση εάν, όσον αφορά τα αθύρματα, το σχήμα προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν, και, ως εκ τούτου, δεν διατυπώθηκε κρίση περί του σχετικού λόγου απαραδέκτου. Από τη συλλογιστική του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία το κοινό αγοράζει ένα διακοσμητικό είδος λόγω της εξωτερικής του εμφάνισης, λόγος ο οποίος επαρκεί για την εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου, προκύπτει ότι, κατ' αρχήν, το σχήμα των διακοσμητικών ειδών δεν μπορεί να καταχωριστεί ως σήμα. Κατά παρέκκλιση από τη νομολογία του Δικαστηρίου, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δεν εξέτασε την στοιχειοθέτηση των λόγων απαραδέκτου για κάθε προϊόν του καταλόγου και σύμφωνα με τα εφαρμοσθέντα [από αυτό] κριτήρια, ενώ οι παραδοχές του δεν βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία, αλλά σε εικασίες. Η σπουδαιότητα του «Gömböc» ως αντικειμένου δεν είναι η καλλιτεχνική του λειτουργία, αλλά εκείνη η λειτουργία του που στηρίζεται σε επιστημονικά και μαθηματικά κριτήρια. Ως εκ τούτου, δεν είναι το τρισδιάστατο σχήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση το στοιχείο που προσδίδει μοναδικό χαρακτήρα στο άθυρμα. Το κοινό δεν το αγοράζει για την εξωτερική του εμφάνιση, παρά μόνο διότι επιθυμεί να αποκτήσει το σύμβολο μίας από τις μεγαλύτερες μαθηματικές ανακαλύψεις της εποχής μας. Όσον αφορά τα διακοσμητικά είδη, εν προκειμένω, δεν είναι το σχήμα εκείνο που προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν, αλλά η μαθηματική ανακάλυψη, της οποίας το σύμβολο έχει καταστεί. Επομένως, όσον αφορά τα αθύρματα και τα διακοσμητικά είδη, το σχήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση δεν προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, επικαλούμενο την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος, αρνείται κατηγορηματικά την καταχώριση ως εμπορικών σημάτων των σχημάτων που προστατεύονται ως σχέδια ή υποδείγματα, καίτοι δεν υφίσταται νομική βάση με την οποία να αποκλείεται η παράλληλη προστασία.

Οι εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις

[17] Νόμος XI του 1997, περί προστασίας των εμπορικών σημάτων και των γεωγραφικών ενδείξεων (νόμος περί εμπορικών σημάτων), όπως ίσχυε κατά την υποβολή της αιτήσεως καταχώρισεως του σήματος (5 Φεβρουαρίου 2015).

[18] Το άρθρο 1

«1. Μπορούν να αποτελούν σήματα όλα τα επιδεχόμενα γραφικής αναπαραστάσεως σημεία, εφόσον τα σημεία αυτά μπορούν να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες από άλλα προϊόντα ή υπηρεσίες.

2. Δύνανται να συνιστούν σήμα, μεταξύ άλλων, τα εξής σημεία:

[...]

d) επίπεδα ή τρισδιάστατα σχήματα, συμπεριλαμβανόμενου του σχήματος του προϊόντος ή της συσκευασίας του.

[19] Το άρθρο 2 του νόμου περί εμπορικών σημάτων ορίζει:

«1. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση τα σημεία που δεν πληρούν τους όρους του άρθρου 1.

2. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση:

[...]

b) τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικά:

- από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, ή
- από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος, ή
- από το σχήμα που προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν.»

[20] Ενσωμάτωση του δικαίου της ΕΕ.

Άρθρο 122 του νόμου περί εμπορικών σημάτων:

«1. Ο παρών νόμος μεταφέρει τις ακόλουθες νομικές πράξεις του δικαίου της Ένωσης:

- α) οδηγία 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας
- β) οδηγία 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων.»

Η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

[21] Σύμφωνα με την υπόθεση που εκδόθηκε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-205/13, Hauck GmbH & Co. KG/Stokke A/S κ. λπ., ο άμεσος σκοπός της απαγορεύσεως καταχωρίσεως σχημάτων καθαρά λειτουργικών, ή τα οποία προσδίδουν ουσιαστική αξία στο προϊόν, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', [σημεία ii και iii], είναι η αποτροπή του ενδεχομένου χρησιμοποίησης του αποκλειστικού και διαρκούς δικαιώματος που παρέχει το σήμα για την επ' άπειρον παράταση της ισχύος άλλων δικαιωμάτων ως προς τα οποία ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε αποσβεστικές προθεσμίες (σκέψεις 19 και 31).

[22] Στην υπόθεση C-299/99, Koninklijke Philips Electronics NV/Remington Consumer Products Ltd, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ratio των λόγων μη καταχωρίσεως που προβλέπει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της οδηγίας συνίσταται στην αποφυγή του ενδεχομένου να καταλήγει η προστασία του

δικαιώματος του σήματος στην υπέρ του δικαιούχου δημιουργία μονοπωλίου όσον αφορά τεχνικές λύσεις ή πρακτικής φύσεως χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, τα οποία οι καταναλωτές ενδέχεται να αναζητήσουν στα προϊόντα των ανταγωνιστών. Αποσκοπεί με τον τρόπο αυτό στην αποφυγή του ενδεχομένου να επεκταθεί η προστασία την οποία παρέχει το δικαίωμα του σήματος και σε άλλα σημεία πέρα από εκείνα που παρέχουν τη δυνατότητα διακρίσεως προϊόντων ή υπηρεσιών από τα αντίστοιχα προϊόντα και τις αντίστοιχες υπηρεσίες που προσφέρουν οι ανταγωνιστές, εμποδίζοντας τους ανταγωνιστές αυτούς να προσφέρουν ελεύθερα στην αγορά προϊόντα τα οποία ενσωματώνουν τις ως άνω τεχνικές λύσεις ή τα ως άνω πρακτικής φύσεως χαρακτηριστικά, ανταγωνιζόμενοι τον δικαιούχο του σήματος (σκέψη 78). Όσον αφορά, ειδικότερα, τα σημεία τα οποία αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος, διαπιστώθηκε ότι η ως άνω διάταξη αποσκοπεί στην αποφυγή της καταχώρισεως σχημάτων των οποίων τα ουσιώδη χαρακτηριστικά αντιστοιχούν σε μια τεχνική λειτουργία, οπότε η συμφυής προς το δικαίωμα του σήματος αποκλειστικότητα θα εμπόδιζε τη δυνατότητα των ανταγωνιστών να προσφέρουν στην αγορά προϊόν που να ενσωματώνει μια τέτοια λειτουργία ή, τουλάχιστον, την ελεύθερη εκ μέρους τους επιλογή της τεχνικής λύσεως που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν για να ενσωματώσουν μια τέτοια λειτουργία στο προϊόν τους (σκέψη 79). Ο σχετικός λόγος απαραδέκτου καταχώρισεως εκφράζει τον θεμιτό σκοπό της αποφυγής της παροχής στους ιδιώτες της δυνατότητας να χρησιμοποιούν την καταχώριση ενός σήματος για να αποκτούν ή να παρατείνουν επ' άπειρον αποκλειστικά δικαιώματα που αφορούν τεχνικές λύσεις (σκέψεις 82). Η ύπαρξη του παρόντος λόγου απαραδέκτου συνιστά κώλυμα καταχώρισεως έστω και αν το οικείο τεχνικό αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί με άλλα σχήματα (σκέψη 83).

- [23] Σύμφωνα με την απόφαση που εκδόθηκε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-239/05, BVBA Management, Training en Consultancy/Benelux-Merkenbureau, όταν η καταχώριση ενός σήματος ζητείται για διάφορα προϊόντα ή διάφορες υπηρεσίες, η αρμόδια αρχή οφείλει να εξακριβώσει ότι το σήμα δεν εμπίπτει σε κανέναν από τους λόγους απαραδέκτου της καταχώρισεως, που παρατίθενται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας, για κάθε ένα από τα προϊόντα αυτά ή κάθε μία από τις υπηρεσίες αυτές και δύναται να καταλήξει σε διαφορετικά συμπεράσματα αναλόγως των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών (σκέψη 32). Σε άλλες υποθέσεις, το Δικαστήριο ομοίως διευκρίνισε ότι οι τρεις λόγοι απαραδέκτου της καταχώρισεως που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της οδηγίας είναι αυτοτελείς και καθένας από τους λόγους αυτούς πρέπει να εφαρμόζεται ανεξάρτητα από τους λοιπούς, και αν πληρούται ένα μόνον από τα κριτήρια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της οδηγίας για τα σήματα, τότε δεν μπορεί να καταχωρισθεί ως σήμα το σημείο που αποτελείται αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος ή από γραφική παράσταση του σχήματος αυτού (απόφαση που εκδόθηκε στο πλαίσιο της υποθέσεως C-205/13, Hauck GmbH & Co. KG/Stokke A/S, σκέψεις 39 και 40, και απόφαση που εκδόθηκε στο πλαίσιο των συνεκδικασθεισών υποθέσεων C-53/01 έως C-55/01, Linde, Winward, Rado, σκέψη 44).

- [24] Στην υπόθεση C-30/15 P, Simba Toys GmbH & Co. KG / EUIPO κ.λπ., το Δικαστήριο αναίρεσε την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου βασιζόμενο στο γεγονός ότι είχε εφαρμόσει εσφαλμένως τους λόγους απαραδέκτου που περιέχονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε΄, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 40/94 του Συμβουλίου, που αντιστοιχούν στους λόγους απαραδέκτου που περιέχονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε΄, της οδηγίας. Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση, το επίμαχο σημείο αποτελείτο από το σχήμα συγκεκριμένου προϊόντος και όχι από αφηρημένο σχήμα, και επομένως θα έπρεπε να προσδιοριστεί η τεχνική λειτουργία του επίμαχου συγκεκριμένου προϊόντος και να ληφθεί υπόψη το στοιχείο αυτό κατά την εκτίμηση περί της λειτουργικότητας των ουσιωδών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του επίμαχου σημείου (σκέψη 47). Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, κατά την εξέταση των λειτουργικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων σημείου, η αρμόδια αρχή δύναται να προβεί σε ενδελεχή εξέταση στο πλαίσιο της οποίας λαμβάνονται υπόψη, πέραν της απεικόνισης και των περιγραφών που ενδεχομένως επισυνάφθηκαν στην αίτηση καταχώρισης κατά την κατάθεσή της, στοιχεία χρήσιμα για τον προσήκοντα προσδιορισμό των ουσιωδών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του σημείου αυτού (σκέψη 49). Σε άλλες υποθέσεις (C-299/99 και C-337/12 P έως C-340/12 P) τα αρμόδια όργανα δεν θα μπορούσαν να προβούν σε ανάλυση του οικείου σχήματος αποκλειστικώς βάσει της απεικόνισής του, χωρίς να ανατρέξουν σε πρόσθετα στοιχεία σχετικά με το συγκεκριμένο προϊόν (σκέψη 50).
- [25] Στις υποθέσεις C-337/12 P έως C-340/12 P, Pi-Design κ.λπ./Yoshida Metal Industry, το Δικαστήριο, αναιρώντας την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, απέρριψε το επιχείρημα ότι, στο πλαίσιο ανάλυσης των λειτουργικών χαρακτηριστικών του σχήματος, η εξέταση πρέπει να αρκείται στη γραφική του αναπαράσταση η οποία υποβλήθηκε προς καταχώριση και δεν μπορεί να λαμβάνει υπόψη το σχήμα του προϊόντος που όντως διατίθεται στην αγορά (σκέψεις 52 και 61).
- [26] Σύμφωνα με την απόφαση C-205/13, το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε΄, της οδηγίας —σε αντίθεση με τα οριζόμενα στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β΄— δεν επιβάλλεται η υποχρέωση να ληφθεί οπωσδήποτε υπόψη η αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού (σκέψη 33). Ο τρόπος με τον οποίο ο μέσος καταναλωτής αντιλαμβάνεται κατά τεκμήριο το σημείο δεν αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για την εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε΄, [τρίτη περίπτωση], αλλά μπορεί, στην καλύτερη περίπτωση, να αποτελέσει χρήσιμο στοιχείο εκτίμησης για την αρμόδια αρχή, κατά τον προσδιορισμό των ουσιωδών χαρακτηριστικών του σημείου (σκέψη 34 και υπόθεση C-48/09, Lego Juris A/S/OAMI, σκέψη 76). Ως εκ τούτου, δύνανται να ασκούν επιρροή και άλλα στοιχεία εκτίμησης, όπως είναι η φύση της οικείας κατηγορίας προϊόντων, η καλλιτεχνική αξία του επίμαχου σχήματος, η ιδιομορφία του έναντι άλλων συνήθως χρησιμοποιούμενων σχημάτων στη σχετική αγορά, η αισθητή διαφορά στην τιμή σε σχέση με παρεμφερή προϊόντα ή η ανάπτυξη στρατηγικής προώθησης με έμφαση κυρίως στα αισθητικά χαρακτηριστικά του οικείου προϊόντος (σκέψη 35).

Ως προς την ανάγκη υποβολής των προδικαστικών ερωτημάτων

[27] Όσον αφορά του επίμαχους λόγους απαραδέκτου, ιδίως ως προς τα τρισδιάστατα σχήματα, επί του παρόντος η νομολογία του Δικαστηρίου δεν έχει αναπτυχθεί εισέτι σε τέτοιο βαθμό ούτε έχει αναλυθεί κατά τρόπον επαρκώς εξαντλητικό, ώστε να μην εγείρονται, ακόμα και εάν είναι γνωστή η σχετική νομολογία, ζητήματα νομικής ερμηνείας για τα οποία να απαιτούνται πρόσθετες διευκρινίσεις. Οι αμφιβολίες που μπορούν να προκύψουν κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης είναι οι ακόλουθες:

- Κατά την εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', [σημείο ii], της οδηγίας, πρέπει η εξέταση να περιορίζεται αποκλειστικά στα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην γραφική αναπαράσταση ή πρέπει/μπορούν να ληφθούν υπόψη ομοίως πρόσθετα στοιχεία;
- Κατά την εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', και συγκεκριμένα τα [σημεία ii και iii], της οδηγίας, στην περίπτωση σημείων αποτελούμενων από το σχήμα συγκεκριμένου προϊόντος, ποια είναι η σημασία που πρέπει να αποδίδεται στην αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού και στις πληροφορίες που διαθέτει;
- Κατά την εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', [σημείο iii], της οδηγίας, ποια είναι η σημασία που πρέπει να αποδίδεται στην τυχόν υφιστάμενη παράλληλη προστασία και στη φύση του προϊόντος που ενσωματώνει το σχήμα;

Τα τιθέμενα ερωτήματα δημιουργούν προβλήματα κατά την εφαρμογή του δικαίου [της Ένωσης] και ακόμα δεν έχουν απαντηθεί από το Δικαστήριο κατά απόλυτα εξαντλητικό τρόπο στις κατευθυντήριες γραμμές του περί αρχής.

Επί του πρώτου ερωτήματος

[28] Το τρισδιάστατο σχήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση όσον αφορά τα αθύρματα που περιλαμβάνονται στην κλάση 28 συνιστά μια ρεαλιστική φωτογραφική εικόνα του προϊόντος που είναι γνωστό ως «Gömböc». Το εν λόγω προϊόν είναι ένα καμπύλο, ομοιογενές και μονο-μονοστατικό σώμα που διαθέτει συνολικά δύο σημεία ισορροπίας, συγκεκριμένα, ένα σταθερό και ένα ασταθές σημείο. Το σχηματικό σχέδιο του σώματος και το χαρακτηριστικό του που αφορά την υλική του δομή (αποτελούμενη από ένα ομοιογενές υλικό) διασφαλίζουν ότι το σώμα θα βρίσκεται πάντα στη θέση ισορροπίας του και θα επανέρχεται στην όρθια θέση. Το επιδιωκόμενο τεχνικό αποτέλεσμα συνίσταται στη δυνατότητα του τρισδιάστατου σχήματος να επιστρέφει στη θέση ισορροπίας του. Ως εκ τούτου, το προϊόν που αναπαρίσταται γραφικά αποτελείται αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος. Εντούτοις, το εν λόγω τεχνικό αποτέλεσμα δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βάση τη γραφική αναπαράσταση του σχήματος του

προϊόντος, όπως αυτή εμφανίζεται στην έντυπη εικόνα που επισυνάπτεται στην αίτηση καταχώρισεως.

- [29] Στο σημείο μπορεί να αναγνωριστεί το προϊόν της αιτούσας με την ονομασία «Gömböc». Σύμφωνα με την αρχική δήλωση της αιτούσας, σκοπούσε στην απόκτηση προστασίας για το σχήμα του προϊόντος. Μέσα από διάφορες δημοσιεύσεις κατέστη γνωστή στο κοινό η δημιουργία του «Gömböc», και το προϊόν έτυχε ευρείας καλύψεως από τον Τύπο, ενώ επίσης παρουσιάζεται σε δικτυακό τόπο που προσφέρει πληροφορίες με συγκεκριμένο αποδέκτη το κοινό (www.gomboc.eu). Ως εκ τούτου, το οικείο κοινό (το οποίο ενδιαφέρεται για το προϊόν) γνωρίζει ότι το ιδιαίτερο σχέδιο του σχήματός του και η ομοιογενής υλική δομή του Gömböc διασφαλίζουν ότι το αντικείμενο θα βρίσκει πάντα τη θέση ισορροπίας του. Για την εξέταση της λειτουργίας του, το Γραφείο έκρινε ως δικαιολογημένη τη λήψη υπόψη της ούτως αποκτηθείσας γνώσεως. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εκτίμησε ότι σύμφωνα με τη γραφική αναπαράσταση του σημείου, μπορεί να προσδιοριστεί το επιδιωκόμενο τεχνικό αποτέλεσμα μέσω του σχήματος, ανεξαρτήτως του ζητήματος εάν είναι επαρκές από μόνο του για την επίτευξη του εν λόγω αποτελέσματος, διότι για το τελευταίο απαιτείται ένα άλλο χαρακτηριστικό που δεν εμφανίζεται στη γραφική παράσταση. Εντούτοις, σύμφωνα με τη συσταλτική ερμηνεία του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, μπορεί και πρέπει να ληφθεί υπόψη μόνον η γραφική παράσταση. Εν προκειμένω, με βάση τον τρόπο αναπαράστασης του προϊόντος και της ρεαλιστικής φωτογραφικής εικόνας που προβάλλει μόνον μία όψη του δεν μπορεί να προσδιοριστεί η λειτουργία που συνιστά τη χαρακτηριστική ιδιότητα του αναπαριστώμενου αντικειμένου, ήτοι, ότι πάντα επιστρέφει στην όρθια θέση, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εξετασθεί το επιδιωκόμενο τεχνικό αποτέλεσμα.
- [30] Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', της οδηγίας, η αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη οπωσδήποτε, αλλά, μπορεί, στην καλύτερη περίπτωση, να αποτελέσει χρήσιμο στοιχείο εκτίμησης για την αρμόδια αρχή (υπόθεση C-205/13, σκέψεις 33 και 34). Επιπλέον, στην περίπτωση που το σημείο αποτελείται από το σχήμα συγκεκριμένου προϊόντος, στην περίπτωση που δεν μπορεί να αναλυθεί το οικείο σχήμα αποκλειστικώς βάσει της απεικονίσεώς του, κρίθηκε δικαιολογημένη η αναδρομή σε πρόσθετα στοιχεία σχετικά με το συγκεκριμένο προϊόν για την εξέταση των λειτουργικών χαρακτηριστικών (υπόθεση C-30/15 P).
- [31] Στην περίπτωση που το σχήμα προϊόντος έχει αποκτήσει μεγάλη φήμη διότι αποτελεί την εμπειρική λύση σε ένα θεωρητικό ζήτημα ενός επιστημονικού κλάδου, μπορεί να καταστεί αναγκαία η συνεκτίμηση των γνώσεων που διαθέτει το ενδιαφερόμενο κοινό κατά τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών του σημείου. Η εν λόγω δυνατότητα μπορεί επίσης να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι, εν προκειμένω, η γραφική αναπαράσταση προβάλλει απλώς το τρισδιάστατο σχήμα από μία του όψη, με αποτέλεσμα να μην εμφανίζεται το πλήρες σχήμα του. Ως εκ τούτου, η επέκταση της προστασίας του σήματος που αποκτάται με τον τρόπο αυτό θα ήταν υπερβολικά ευρεία, δεδομένου ότι, πέραν του «Gömböc», θα

κάλυπτε και τα προϊόντα διαθέτοντα ίδια ή παρόμοια όψη με το αντικείμενο που αναπαρίσταται γραφικά στην έντυπη εικόνα.

[32] Το αντικείμενο της εν λόγω προδικαστικής παραπομπής είναι εάν

α) στην περίπτωση σημείου που αποτελείται αποκλειστικά από το σχήμα ορισμένου προϊόντος, ο αναγκαίος χαρακτήρας του σχήματος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος μπορεί να εξεταστεί αποκλειστικά με βάση τα χαρακτηριστικά που μπορούν να προσδιοριστούν με βάση τη γραφική παράσταση που περιλαμβάνεται στην αίτηση καταχώρισεως ή, αντιθέτως, εάν

β) στην περίπτωση που με βάση τη γραφική παράσταση δεν μπορεί να προσδιοριστεί το επιδιωκόμενο τεχνικό αποτέλεσμα, αλλά το ενδιαφερόμενο κοινό γνωρίζει ότι για την επίτευξη του εν λόγω αποτελέσματος είναι απαραίτητο το απεικονιζόμενο σχήμα, από κοινού με άλλο χαρακτηριστικό που δεν αναπαρίσταται γραφικά (το χαρακτηριστικό που σχετίζεται με την υλική δομή), η εν λόγω αντίληψη των καταναλωτών μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση του λόγου παραδέκτου.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

[33] Στην περίπτωση των διακοσμητικών ειδών που περιλαμβάνονται στις κλάσεις 14 και 21, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, βασιζόμενο στη γνώση του ενδιαφερόμενου κοινού επί του προϊόντος, έκρινε ότι η μαθηματική ανακάλυψη μέσω της οποίας παρέχεται απάντηση σε ζητήματα που άπτονται της ιστορίας της επιστήμης προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν και ότι το προϊόν που απεικονίζεται στο σημείο έχει καταστεί το απτό σύμβολο της εν λόγω ανακαλύψεως.

[34] Με το ερώτημα σκοπείται να διευκρινιστεί, ομοίως όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', [σημείο iii], της οδηγίας, εάν, κατά την εξέταση της εφαρμογής του λόγου παραδέκτου, μπορεί να ληφθεί υπόψη η γνώση που διαθέτει ο αγοραστής όσον αφορά το προϊόν που απεικονίζεται στη γραφική παράσταση. Ήτοι, ερωτάται, εάν, σε περίπτωση σημείου αποτελούμενου αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος, μπορεί να εφαρμοστεί ο λόγος παραδέκτου μόνον όταν μπορεί να διαπιστωθεί ότι το σχήμα προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν με βάση τη γνώση του ενδιαφερόμενου κοινού.

Επί του τρίτου ερωτήματος

[35] Όσον αφορά το πρώτο υποερώτημα:

Όλες οι μορφές προστασίας βιομηχανικής ιδιοκτησίας αλληλοσυμπληρώνονται δέοντως, ενώ το ίδιο προϊόν μπορεί να καλύπτεται ταυτόχρονα από διάφορες μορφές προστασίας. Εντούτοις, όπως έχει ήδη κρίνει στις αποφάσεις του το Δικαστήριο, η καταχώριση ως εμπορικού σήματος δεν μπορεί να έχει τη λειτουργία της παροχής στον δικαιούχο ενός αποκλειστικού δικαιώματος

απεριόριστης διάρκειας, κατά παρέκκλιση από τη χρονικά περιορισμένη φύση του μονοπωλίου —περιορισμένης διάρκειας— που παρέχουν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα υποδείγματα χρησιμότητας ή τα σχέδια και υποδείγματα.

Το τρισδιάστατο σχήμα που απεικονίζεται στο επίμαχο σημείο ήδη χαίρει της προστασίας που καλύπτει τα σχέδια και υποδείγματα. Η εν λόγω μορφή προστασίας μπορεί να παρασχεθεί στα προϊόντα τα οποία, επιπλέον της πλήρωσης λοιπών όρων, διαθέτουν ατομικό χαρακτήρα. Στην περίπτωση των διακοσμητικών ειδών, το μοναδικό σχήμα που συνελήφθη από τον δημιουργό του, ως αισθητικό χαρακτηριστικό, προσδίδει κατ' αρχήν ουσιαστική αξία στο προϊόν.

Με το ερώτημα σκοπείται να διευκρινιστεί εάν, στην περίπτωση των προϊόντων των οποίων η μοναδική λειτουργία είναι διακοσμητική (διακοσμητικά είδη), μπορεί κατ' αρχήν να καταχωριστεί ως εμπορικό σήμα το σχήμα του προϊόντος που ήδη χαίρει της προστασίας που καλύπτει τα σχέδια και υποδείγματα με βάση τον ήδη αναγνωρισθέντα ατομικό χαρακτήρα του.

[36] Όσον αφορά το δεύτερο υποερώτημα:

Στην περίπτωση των διακοσμητικών ειδών, η μοναδική λειτουργία τους είναι η διακοσμητική τους φύση· το σχήμα του προϊόντος, ως αισθητικό χαρακτηριστικό, μπορεί να προσδώσει από μόνο του ουσιαστική αξία στο προϊόν, το οποίο αποτελεί και τον λόγο που ωθεί τον αγοραστή να αποκτήσει το προϊόν. Με το ερώτημα σκοπείται να διαπιστωθεί εάν ο επίμαχος λόγος απαραδέκτου μπορεί να εφαρμοστεί όσον αφορά ένα προϊόν του οποίου το σχήμα αντιστοιχεί αποκλειστικά στην αισθητική του εμφάνιση και στη διακοσμητική του λειτουργία, ήτοι, εάν όσον αφορά τα διακοσμητικά είδη, δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να γίνει δεκτή η καταχώριση των τρισδιάστατων σχημάτων των οποίων ζητείται η προστασία.

Βουδαπέστη, 6 Φεβρουαρίου 2019

[παραλειπόμενα]

[υπογραφές]